

N:o 35.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Mars 1873, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, om beviljande af anslag för åvägabringande af vinterväg till Norge från Jäckvik vid sjön Hornavan till riksgränsen i riktningen mot Saltenfjord; Gifven Stockholms Slott den 22 Februari 1873.

För underlättande af samfärdseln emellan trakterna vid inre delen af Bottniska viken och kusten af Nordlands Amt i Norge hafva under sistförflutna åren olika förslag varit å bane. I sådant hänseende hafva på statens bekostnad planer och kostnadsförslag upprättats dels för öppnandet af kommunikationsled såväl från Piteå i Norrbottens som från Skellefteå i Vesterbottens län till Saltenfjord innanför Bodö stad i Norge, sålunda att landsväg skulle begagnas från hvarje af nämnda svenska städer förbi Arvidsjaur kyrka och vidare till en vik af sjön Storavan, Avaviken kallad, derifrån sjökommunikation öfver Storavan, Uddjaur och Hornavan till sistnämnda sjös vestra ända och derifrån åter landsväg öfver riksgränsen samt vidare genom Junkerdalen till förberörde fjord, och dels för väganläggning från Umeå stad, öfver Vesterbottens län till Mo vid Ranenfjord i Norge; hvarjemte, sedan underdånig ansökning till Kongl. Maj:t ingifvits af ledamöterna i 1872 års riksdags Andra Kammare från Norrbottens och Vesterbottens län derom, att innan beslut fattades rörande utförandet af den ena eller andra af berörda väganläggningar en tredje väglinie, utgående från Mo i Norge till Sorsele i Vesterbottens län och derifrån utgrenande sig till Piteå, Skellefteå och Umeå, finge på

statens bekostnad undersökas, samt i anledning häraf okulärbesigtning företagits för utrönande af lämpligaste stället att med väg öfvergå riksgränsen, Kongl. Maj:t under den 6 September 1872 förordnat om verkställande af noggranna undersökningar samt uppgörande af plan och kostnadsförslag angående *dels* vägens emellan Piteå och Avaviken utsträckning öfver Slagnäs och Bure till Sorsele, *dels* vägens från Skellefteå öfver Norsjö till Malå fortsättning från sistnämnda ställe till Sorsele, *dels* ock den från Umeå till Lycksele redan befintliga vägs utsträckning öfver Bastuträsk, dit plan för vägbyggnad finnes uppgjord, och vidare förbi Lomnäs, Nedre Lomfors och Sandsjö till Sandsele och Sorsele, *dels* äfven ny vägs anläggande från Sorsele genom Vindel elfvens dalgång till riksgränsen i närheten af riksröset N:o 224 söder om Bonäs-sjön.

Med erinran härom har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län uti underdånig skrifvelse den 15 sistlidne Januari anført, att, äfven om sistomfördä mällda vägsträckning förr eller senare komme till utförande, behovet af *vinterväg* emellan vestra ändan af sjön Hornavan och Norska gränsen ofvanför Junkerdalen ändock kvarstode; emedan berörda kommunikationsled lemnade den jemnaste och ginaste vägen från Piteå stad och socken samt från Arvidsjaur och Arjeplougs lappmarker till Junkerdalen och Saltenfjord i Norge. Mellan Piteå och Avaviken vore väg redan anlagd. Från sistnämnda ställe finnes å de stora sjöarne Storavan, Uddjaur och Hornavan god och jemn vinterväg till hemmanet Jäckvik vid vestra ändan af Hornavan. Derifrån till norska gränsen borde upprödjias vinterväg, invid hvilken nödiga byggnader eller så kallade fjellstugor borde uppföras till människors och dragares herbergerande. För utrönande af kostnaden för en sådan anläggning hade Löjtnanten vid väg- och vattenbyggnadskorpsen J. F. Cornell redan år 1870 undersökt linien samt derefter uppgjort plan och kostnadsförslag för företaget, enligt hvilket förslag för vägröjdningen jemte nödiga byggnaders uppförande, beräknats åtgå följande belopp, nemligen:

för delen från Norska gränsen till Mirkinis	R:dr 18,100
» derifrån till Arrajokk	» 7,050
» derifrån till Sädva	» 5,700
» derifrån till Jäckvik	» 3,800
	<hr/>
	eller tillsammans R:dr 34,650;

för 6 mil 34,900 fot vinterväg. Att en slik vinterväg skulle medföra stort gagn för innebyggarna i Arjeplougs och Arvidsjaur lappmarker samt i Piteå socken vore utom allt tvifvel, — emedan derigenom för dem möjliggjordes ej mindre att afsätta sina ladugårdsprodukter i Norge, der prisen å sådana varor i anseende till grannskapet af de stora fiskeplatserna ställde sig mycket högre än i de svenska socknarne, samt vid återfärden hemföra sill och annan fisk, som vid norska kusten såldes för lågt pris, än äfven att vid inträffande missväxt förskaffa sig spanmål från

norsk hamn, dit sjöfarten äfven under vintern vore öppen. Då emellertid, innan framställning gjordes om anslag till nämnda anläggning, först borde utredas och bestämmas, hvilka för framtiden skulle underhålla såväl väg som byggnader, hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid 1872 års landsting föreslagit, att berörda underhåll skulle af hela länet bekostas, hvilket förslag dock ej vunnit landstingets bifall; och sedan Arvidsjaur och Arjeplogs socknar derefter blifvit å utlysta kommunalstämmor härom hörde, hade Arjeplogs socken åtagit sig att till tvåtedjedelar för framtiden underhålla ifrågavarande vinterväg så, att den ej komme att försämras, samt vidmakthålla tre fjellstugors åbyggnader, så att de ej förfölle, likasom Arvidsjaur socken förbundit sig att till en tredjedel deltaga i underhållet af berörda byggnader, rödjningar och planeringar, hvarvid likväl af sistnämnda kommun fästats det uttryckliga förbehåll, att någon plogning eller uppkörning af vägen deruti icke inbegripes eller någon kostnad därför kommunen påfördes. Med afseende å nämnda förbehåll har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande upplyst, att vintervägarne å de aflägsnare skogstrakterna i Norrland vanligen icke hölles öppna medelst plogning, utan gjordes farbara genom att köra några gånger fram och åter med häst och åkdon. Enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt borde något annat sätt för ifrågavarande vintervägs öppenhållande, än det sistnämnda, icke kunna ifrågakomma; och ansåge Kongl. Maj:ts Befallning-hafvande skyldigheten att på detta sätt hålla vägen i farbart skick kunna åläggas de personer, som komme att bebo fjellstugorna och der tillhandahålla formän och dragare erforderliga förnödenheter.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med öfverlemnande af Löjtnanten Cornells ofvanberörda plan med tillhörande ritning och kostnadsförslag, i underdånighet anhållit, att nådig Proposition måtte till Riksdagen aflåtas om anvisande af anslag för anläggningen till det i kostnadsförslaget upptagna belopp, i sammanhang hvarmed, och för den händelse det ifrågasatta anslaget beviljades, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt, att till de tre nya fjellstugorna, hvilka komme att ligga ofvanför den provisoriska odlingsgränsen, finge intagas i trakterna befintliga odlingslägenheter till äng och höbärande mark, på det åbcerna måtte blifva i tillfälle att icke allenast underhålla kor och hästar, utan äfven kunna förse vägfärande, som deraf vore i behof, med foder för dragare, äfvensom att dessa fjellstugor med tillhörande jord icke måtte såsom nybyggen åt enskilde personer upplåtas, utan få för all framtid förblifva statens egendom till dermed afsedt ändamål och fördes med värdfolk, som endast tillsvidare af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antoges.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, som med infordradt utlå-tande häröfver inkommit, har till en början erinrat, hurusom bemålde Styrelse redan i sitt den 15 December 1871 afgifna generalförslag öfver allmänna arbeten, hvartill statsbidrag ifrågasattes, bland annat, jemte redogörande för utfallet af den fullbordade undersökningen rörande väganläggning från Piteå och Skellefteå till

riksgränsen, i underdånighet yttrat, att såsom första steget till denna kommunikations framtida bildande, och under alla förhållanden af vigt och gagn för samfärdseln vintertiden rikena emellan, vore af stort värde, att så kallade fjellstugor med stallar blefvo uppbygda på sträckningen mellan Hornavan och riksglänsen i linien till Bodö vid Saltenfjord; på grund hvaraf Styrelsen hemställt, huruvida icke Kongl. Maj:t skulle finna skäligt till Riksdagen aflåta proposition om beviljande af den för sagda anläggningar utaf undersökningsförrättaren beräknade kostnaden, under vilkor att menigheten ålades att under nödig kontroll utföra byggnaderna. Som den nu ifrågasatta vintervägen med fjellstugubyggnader vid Sädva, Arrajokk och Mirkinis skulle förläggas utmed småsjöarne i dalgången nedanom barr- och löfskogsgränsen, i följd hvaraf på 6 mil 34,900 fots längdsträckning emellan Hornavan och riksglänsen fjellöfvergång komme att ske på blott omkring 24,000 fots längd, egde denna plan, enligt Styrelsens åsigt, onekligen ett betydligt företräde framför det år 1871 upprättade förslag, enligt hvilket fjellstugor och stallar skulle anläggas på fjellet invid föreslagna sommarvägen. Sedan dessutom fråga uppstått och undersökning beslutats rörande väganläggningar, hvarigenom linier från Piteå, Skellefteå och Umeå skulle förenas i Sorsele, derifrån en gemensam vägbyggnad borde verkställas till riksglänsen för att inom Norge fortsättas till Ranenfjord, antog Styrelsen att den ursprungligen ifrågasatta väganläggningen mellan Piteå vid Bottniska viken och Bodö vid Saltenfjord af Vesterhavet kunde såsom förfallen anses; vid hvilket förhållande, och enär vinterväg för kommunikation emellan nyssnämnde två städer ändock borde blifva nyttig och vore behöfzig, Styrelsen ansåge skäl vara för handen att, på sätt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit, söka bereda anslag för ändamålets vinnande.

Enligt hvad Norska Regeringens Departement för det Inre i skrifvelse den 31 December 1872 meddelat, har det för underlättande af samfärdseln vintertiden emellan Saltdalen i Norge och Arjeplog i Sverige från norsk sida vidtagna arbete så framskridit, att vägen i Junkerdalen är farbar samt att en fjellstuga, belägen vid Graddiselfven något öster om dennes förening med Njallevareelfven och omkring en half mil vester om riksröset N:o 232, är färdig och bebodd, erbjudande ett godt logis för resande och stallrum för tio till tolf hästar.

Med anledning häraf, och på grund af hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i ämnet anført, föreslår Kongl. Maj:t härmed Riksdagen att, för åvägabringande af ifrågasatta vinterväg från Jäckvik vid sjön Hornavans vestra strand till riksglänsen samt uppförande af fjellstugor och stallar vid Sädva, Arrajokk och Mirkinis i enlighet med Löjtnanten Cornells förslag, bevilja det erfoderliga beloppet tretiofyrtusen sexhundra riksdaler samt deraf till utgående under år 1874 anvisa niotusen femhundra riksdaler eller det belopp, som beräknats åtgå för vägens iordningsställande från Jäckvik till Arrajokk och uppförande af fjellstugan vid Sädva; viljande Kongl. Maj:t, sedan Riksdagens svar härå ingått, efter vederbörandes hörande ta-

ga i öfvervägande hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt i fråga om odlingslägenheters intagande till äng och höbärande mark vid fjellstugorna samt dessa lägenheters förseende med värdfolk, m. m.

De ärendet rörande handlingar med tillhörande karta skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande Utskott; och förblifver Kongl. Maj:t Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

*Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen
i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 22 Februari 1873.*

Näryarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre Leijonhufvud,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre Alströmer,
Weidenhielm.

Vidare föredrog Departements-chefen, Statsrådet *Bergström* i underdånighet Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Norrbottens län under den 15 sistlidne Januari gjorda, af karta åtföljda underdåniga framställning om beviljande af anslag för åvägabringande af vinterväg från *Jäckvik* vid vestliga ändan af sjön *Hornavan* till riksgränsen mot Norge i riktning mot *Saltenfjord*, m. m.; — Öfver hvilken framställning Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader med infordradt underdånigt utlåtande af den 5 innevarande månad till Kongl. Maj:t inkommit.

I sammanhang härmed upplyste Departements-chefen att, enligt hvad Kongl. Norska Regeringens Departement för det Inre i skrifvelse den 31 December 1872 meddelat, det för underlättande af samfärdseln vintertiden emellan *Saltdalen* i Norge och *Arjeploug* i Sverige från norsk sida vidtagna arbete så framskridit, att vägen i *Junkerdalen* vore farbar samt att en fjellstuga, belägen vid *Graddiselfven* något öster om dennas förening med *Njallewareelfven* och omkring en half mil vester om riksröset N:o 232, vore färdig och bebodd, erbjudande ett godt logis för resande och stallrum för tio till tolf hästar.

Med anledning häraf och på grund af hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i ämnet anført, tillstyrkte Stats-Rådet, det täcktes Kongl. Maj:t medelst nådig Proposition föreslå Riksdagen att, för åvägabringande af ifrågasatta vinterväg från Jäckvik vid sjön Hornavans vestra strand till riksgränsen samt uppförande af fjellstugor och stallar vid Sädva, Arrajokk och Mirkinis i enlighet med Löjtnant Cornells förslag, bevilja det erforderliga beloppet tretiofyra tusen sexhundra femtio R:dr, samt deraf till utgående under år 1874 anvisa nio tusen femhundra R:dr, eller det belopp, som beräknats åtgå för vägens iordningställande från Jäckvik till Arrajokk och uppförande af fjellstugan vid Sädva; hemställande Stats-Rådet derjemte att, sedan Riksdagens svar härå ingått, Kongl. Maj:t ville, efter vederbörandes hörande, taga i öfvervägande hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt i fråga om odlingslägenheters intagande till äng och höbärande mark vid fjellstugorna samt dessa lägenheters förseende med värdfolk m. m.

Hvad Stats-Rådet sålunda i underdånighet hemställt, täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla samt befallde, att i öfverensstämmelse dermed nådig Proposition, af den lydelse Bilagan *Litt. B.* till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen i vanlig ordning aflåtas.

Ex protocollo

Otto W. Seippel.
